

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Korhonen, T. 2019. Verkkokurssi, oppiminen 3.0 ja eteenpäin – digisti yhdessä. Talk-verkkolehti, Taide 31.10.2019.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/verkkokurssi-oppiminen-3-0-ja-eteenpain-digisti-yhdessa/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Korhonen, T. 2019. Verkkokurssi, oppiminen 3.0 ja eteenpäin – digisti yhdessä. Online Magazine Talk, Art 31.10.2019.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/verkkokurssi-oppiminen-3-0-ja-eteenpain-digisti-yhdessa/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Timo Korhonen

Yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu / Taideakatemia

Verkkokurssi, oppiminen 3.0 ja eteenpäin – digisti yhdessä

Avainsanat: **musiikki, pedagoginen kehittäminen, taide, taideakatemia**

OKM:n tuella toteutetussa **Digisti yhdessä -hankkeessa** (2017–2019) rakennettiin ja kehitettiin ammattikorkeakoulujen yhteisiä musiikin, tanssin ja esittävän taiteen digitaalisia oppimiskokonaisuuksia. Hankkeessa muodostettiin taidealoja palveleva pedagoginen toimintamalli opiskelijoiden tiedon- ja taidonrakentamisen tueksi sujuvoittamaan opiskelua, tukemaan opiskelijoiden henkilökohtaisia osaamisprofiileja, uudistamaan pedagogista osaamista, rakentamaan korkeakoulujen yhteistyötä ja profilaatiota sekä tuottamaan koulutustarjontaa täydennyskoulutukseen. Tässä kahteen osaan jakautuvassa artikkelissa esitellään hankkeen tuloksia: kuvataan verkkopedagogiikan kehitystä suhteessa teknologian ja sovellusten tarjoamiin mahdollisuuksiin, luodaan visioita 2020-luvulle ja kerrotaan käytännön kokemuksista instrumenttipedagogiikan kurssilta – hyödynnettäväksi suunniteltaessa verkkototeutuksia, erityisesti esittävässä taiteissa.

Verkkoteknologian kehitys ja oppimisen muutos

Verkkoteknologian kehityksen vaiheet ovat asettaneet rajoja pedagogiikan kehittämiselle. World Wide Webin kehitys voidaan jakaa vaiheeseen: www 1.0 oli yksisuuntainen ja tietoa välittävä, 2.0 sosiaalinen ja 3.0 semanttinen (Salmon 2013). Suuri muutos www 1.0:stä 2.0:aan ei ollut tekniikan kehittyminen vaan verkon käyttötavan muuttuminen. World Wide Webin käyttäminen korkeakoulutuksessa on ollut hidasta ja ajopuumaista, ympäröivän maailman digitalisoitumista pikkuhiljaa huomioiva.

Musiikkikoulutuksen ikaikainen mestari-kisälli-perinne on jatkunut näihin päiviin, eikä tähän ole näkyvissä varsinaista muutosta. Mimesiksen merkitys oppimisessa tulee säilymään, koska tarkkailemalla ja matkimalla osaavampaa tullaan oppimaan myös tulevaisuudessa. Merkittävä oppimistapojen laajentuminen on jo käynnissä.

Oppiminen 1.0 on kuin ensimmäisen sukupolven verkko, yksisuuntainen prosessi (Salmon 2013). Sille on ominaista, että

- opiskelijat menevät luennolle luentosaliin
- opettaja opettaa oppilasta luokassa
- kirjoitetaan muistiinpanoja ja luetaan tiettyjä kurssikirjoja
- musiikinopiskelija opiskelee yhden opettajan johdolla tiettyä ennalta määriteltyä ohjelmistoa
- opinnot etenevät opetussuunnitelmaa seuraten.

Oppiminen 1.5 alkoi noin 20 vuotta sitten, kun ensimmäiset LMS-alustat tulivat käyttöön. LMS on lyhenne englanninkielisestä nimityksestä Learning Management System. Se tarkoittaa yleensä verkkoselaimessa toimivaa ympäristöä, jonne kurseja on rakennettu ja jossa opintoja voi tehdä itse valitsemanaan aikana. Musiikkialalla ensimmäiset kokeilut verkon käyttämisestä soitonopetuksessa alkoivat muutamia vuosia myöhemmin verkkoyhteyksien nopeutumisen sekä videoneuvottelulaitteiden ja ohjelmistojen kehittymisen myötä.

Oppiminen 2.0 sisälsi tärkeän muutoksen, jonka vaikutus musiikkialalle alkaa näkyä vasta nyt. Keskustelu pedagogien kesken verkon aiempaa sosiaalisemmasta ja työkaluista käytämisestä alkoi noin vuonna 2005 (Salmon 2013). Facebook oli aloittanut toimintansa helmikuussa 2004. Valtava ja nopea kehitys seurasi mobiilitekniikan etenemistä. Blogit, Wikipedia, videot, pilvipalvelut, verkkotyökalut yms. tulivat osaksi ihmisten arkea kuten myös iPhone, iPad ja näiden seuraajat. Pedagogit eivät ehkä aluksi huomanneet teknologisen kehityksen tarjoamia mahdollisuuksia omassa työssään. Mutta pikkuhiljaa syntyi uusia toimintatapoja ja oppimismalleja, joista tärkein on ”käänteinen oppiminen”, jota Gilly Salmonin kutsuu oppiminen 2.5:ksi (Salmon 2013).

Mobiililaitteiden ja -verkon kehitys viimeisen viidentoista vuoden aikana on muuttanut oppimis- ja työympäristöjä pysyvästi. Sosiaalinen media on murtautunut perinteisiä hierarkkisia rakenteita ja avannut mahdollisuuden ”käänteiselle oppimiselle”, vertaisoppiselle ja perinteisen opettajuuden laajentumiselle mestari-kisälli-mallista eteenpäin.

Visioita verkkoviestinnän kehittämisestä ja oppiminen 3.0:sta

World Wide Webin keksijä Tim Berners-Lee määrittelee Web 3.0:n semanttiseksi verkoksi, jossa koneet prosessoivat dataa itsenäisesti (Berners-Lee 2001, 4). Tämä antaa tilaisuuden kehittää esimerkiksi soiton ja laulun opiskelua tukevia algoritmeja, jolloin saamme käyttöömmme mm. ”älykkäitä”, reaaliaikaista palautetta antavia harjoittelusovelluksia. Tulevaisuuden korkea-asteen opiskelijat ja Web 3.0:n käyttäjät ovat kasvaneet maailmassa, jossa internet on ollut aina. Oppijat ja kouluttajat tulevat kohtaamaan aiempaa useammin mobiilisti, paikka- ja ajankohtarajoituksista vapaina. Tämä johtaa siihen, että yhteistyötaitojen merkitys korostuu perinteisten monipuolisten taitojen rinnalla. **5G-verkkoyhteys** tulee muuttamaan myös musiikkiammattilaisten työllistymistapoja.

”Käänteinen oppiminen” (flipped learning) ja ”käänteinen opetus” (flipped classroom) tulevat osaltaan määrittelemään seuraavan vuosikymmenen pedagogisia malleja. Taitavat pedagogit ovat jo aiemmin toteuttaneet työssään käänteisen oppimisen ideoita, mutta ilman

teknologiaa ja verkon apua. Pedagogian rinnalle tulee mukaan heutagogia. Pedagogia-termi tulee kreikan kielisestä sanasta paidagogia, joka tarkoittaa kirjaimellisesti: minä johdan lasta. Heutagogia-termi, auto+agogos, tarkoittaa puolestaan itseohjautuvuutta (Blaschke 2012).

"Käänteisessä oppimisessa on kyse oppimisen ideologiasta, jossa opettaja totuttaa oppilaat omaehtoiseen ja oma-aloitteeseen oppimiseen sekä tukee oppilaan valinnanvapautta myös pedagogisessa mielessä."

Käänteisessä opetuksessa on kyse opetusteknisestä muutoksesta, joka auttaa opettajaa siirtymään sivuun perinteisestä roolistaan ja tuo tilaa oppimiskulttuurin kehittämiseksi (Toivola, Peura ja Humaloja 2017). Opiskeltavaan aiheeseen tutustutaan etukäteen (verkossa), ja opettaja auttaa niissä asioissa, joissa apua tarvitaan.

"Kuvittelen oppiminen 3.0:n olevan mahdollisuuksien areena, jossa oppijat ovat keskeisessä roolissa tiedon ja taidon kehittäjinä. Tieto ja taito eivät ole kenenkään yksityisomaisuutta, vaan oppiminen perustuu jakamiselle."

Korkea-asteen oppilaitokset keskittyvät omiin erityisvahvuuksiinsa. Kursseille voivat osallistua kaikki opiskelijastatuksen omaavat henkilöt. Yhteisopettajuus tulee mahdolliseksi. PLE-idean (Personal Learning Environment) eli henkilökohtaisen oppimisympäristön toteutuminen antaa mahdollisuuden jokaiselle sopivimman työkaluväliköiman löytämiselle (Martindale ja Dowdy 2010).

PLE (Personal Learning Environment) on oppijälähtöinen lähestymistapa oppimiseen ja oppimisen omistajuuteen. Yhden yksittäisen systeemin tai järjestelmän sijaan kyse on enemmänkin PLE-konseptista tai -ideasta. PLE koostuu oppijan itsensä valitsemista ja hallinnoimista työkaluista sekä oppilaitoksen, opettajien ja työelämän valitsemista ja käyttämistä työkaluista ja -ympäristöistä (Martindale ja Dowdy, 2010).

Instrumentit pysyvät, mutta muut musiikkialalla tarvittavat työkalut tulevat olemaan saatavilla verkossa, kiinteät työasemat jäävät historiaan. Oppiminen tulee entistäkin mobiilimmaksi, koska HD-kuva ja -ääni ovat jatkossa mobiililaitteissa emmekä ole kiinteiden yhteyksien varassa vaativimmissakaan tilanteissa.

Digisti yhdessä -hankkeessa henkilökohtaisella oppimisympäristöllä tarkoitetaan kokoelmaa erilaisia fyysisiä ja sähköisiä välineitä ja ympäristöjä, jotka auttavat oppijaa ottamaan haltuun ja hallitsemaan omaa oppimistaan. PLE tarjoaa oppijalle

- tukea omien oppimistavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamisen arviointiin
- välineitä sekä oppimisprosessin että -sisältöjen hallitsemiseen
- välineitä vuorovaikutukseen toisten kanssa oppimisprosessin aikana esimerkiksi vertaisoppimisen ja -arvioinnin yhteydessä
- välineitä oman oppimisen ja osaamisen näkyväksi tekemiseen.

Oppija

- kokoaa ja muokkaa oman oppimisympäristönsä mieleiseksi (valitsee ja käyttää työkaluja sekä palveluita sopivaksi katsomallaan tavalla)
- muodostaa uusia yhteisöjä tai ympäristöjä ja liittyy valmiina oleviin
- luo, jakaa, julkaisee ja kuluttaa tietoa sekä materiaalia – yksin ja yhdessä.

Opetussuunnitelma muuttuu jatkuvasti päivitettäväksi oppimissuunnitelmaksi, joka on oppijan itsensä näköinen. Seuraavassa taulukossa Oppiminen 1.0 ja oppiminen 3.0 tuodaan esiin perinteisen (oppiminen 1.0) ja käsillä olevan oppijälähtöisen pedagogian (oppiminen 3.0) ominaispiirteitä ja eroja. Taulukko perustuu David Pricen ideaan (Price 2013). Mielestäni oppiminen 3.0 on kuulunut taitavan pedagogin työkalupakkiin, vaikka taulukossa mainittuja toimintatapoja ei olisikaan nimetty oppiminen 3.0:ksi.

Oppiminen 1.0

Oppiminen 3.0

Milloin, missä ja miten opitaan, on määriteltävä etukäteen.

Opimme milloin, missä, kenen kanssa ja miten haluamme.

Taidot ja ymmärrys osoitetaan yksilöinä.

Opiskelemme ja osoitamme taitomme ja ymmärryksemme ryhmässä.

Opiskelijat noudattavat järjestelmällisesti etenevää opinto-ohjelmaa.

Oppijat seuraavat opinnoissa omia kiinnostuksen kohteitaan siinä järjestyksessä kuin haluavat.

Taitoa ja oppia hankitaan varmuuden vuoksi, oppi hankitaan ennen kuin taitoa tarvitaan käytännössä.

Taitoa ja oppia hankitaan, kun tarve ilmenee.

Mestari/kisälli: läsnä on yksi asiantuntija, yksi tai muutama oppilas.

Viisaus on ryhmässä, opimme verkostoissa.

Opettaja välittää tietoa oppilaalle.

Sisältö syntyy ja jaetaan elämyksen kautta.

Ns. neljäs teollinen vallankumous ja sen vaikutus oppimiseen ja työskentelemiseen 2020-luvulla sisältää erittäin innostavia mahdollisuuksia. Esimerkkejä vallankumouksesta ovat tekoälyn lisäksi koneoppiminen, älyvaatteet, esineiden internet, itsestään ajavat autot, droonit, ihmisen genomien mukaan valmistetut lääkkeet (Samans 2019).

Web 4.0, jota Salmon (2019) kuvaa ”sybioottiseksi verkoksi”, tulee vaikuttamaan ihmisen toimintaan laajasti. Sybioosi tapahtuu teko- ja ihmisälyn välillä. Älyt ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja keräävät kokemuksia toisiltaan. Ihmis- ja tekoälystä tulee yhdessä oppiva tiimi. (Salmon 2019.)

Esittävien taiteiden puolella oppiminen 4.0 voisi toteutua esimerkiksi seuraavasti: opettaja ohjaa opiskelijaa kädestä pitäen mutta jostain muualta, ei siis samassa paikassa opiskelijan kanssa ollen, tekoäly auttaa opiskelijaa antamalla reaaliaikaista palautetta. Tämä sisältää suuria mahdollisuuksia taiteen saavutettavuuden ja myös taiteen sisältöjen näkökulmista.

Onnistunut verkkokurssi – lähtökohtia ja kokemuksia instrumenttipedagogiikan kurssilta

Rakennettaessa vaivoja säästämättä jotakin uutta, joka muuttaa vakiintuneita toimintatapoja, on toteutuksen parannettava oppimista ja helpotettava opettajan työtä. Oman verkkokurssini lähtökohtana oli kehittämistä vaativa tilanne opetustyössäni. Suurimmat ongelmat liittyivät pedagogiikkaopintojen opetusharjoittelun ohjaamiseen. Ohjaustuntien järkevä sopiminen oli lähes mahdotonta, ja tunsin etten pystynyt auttamaan opiskelijoitani niin hyvin kuin olisin halunnut. Opiskelijapalaute vahvisti tuntemukseni.

Kun sosiaalinen media käynnistyi, seurasin kehitystä epäluuloisena, kunnes sain idean yhdistää some-palvelut, videot ja palautteenanto. Soittosessioita olin videoinut opiskelijoitteni kanssa 1990-luvun alusta saakka, mutta pedagogiikkaopintoihin en tätä käyttänyt. Taaksepäin katsoen tarvitsin nimenomaan some-palveluja saadakseni tehtyä asioita aiempaa paremmin ja joustavammin.

Instrumenttipedagogiikkakurssin verkossa ratkaisi kauan vaivanneen ongelman. Verkkokurssin rakentamisessa yhdistyivät halu auttaa opiskelijoita, siis tulevia ammattilaisia, tehdä työ paremmin ja tarkoituksenmukaisemmin ja samalla totuttaa opiskelijat toimimaan verkossa, heidän tulevaisuuden työympäristössään.

Ohjaustarve, vuorovaikutus ja tuki verkkokurssilla

Professori **Gilly Salmonin** mallin (2013) viisi kohtaa kuvaavat opintojakson vuorovaikutuksen, tuen ja ohjaustarpeen muutoksia:

1. Kurssiympäristö rakennetaan riittävän teknisen tuen kanssa. Opiskelija pääsee sisään kurssiympäristöön tuntien itsensä tervetulleeksi. Motivaatio osallistua aktiivisesti verkkototeutukseen alkaa rakentua. Vuorovaikutusta ei vielä ole.
2. Kurssiympäristöä kehitetään opiskelijoiden tarpeisiin herkästi reagoiden. Opiskelijat rakentavat persoonallisen roolinsa ryhmässä, tutustuvat toisiinsa ja vuorovaikutus lisääntyy.
3. Tietoa aletaan vaihtaa aktiivisesti kurssilaisten kesken. Ohjaajan palaute tarkentuu henkilökohtaiseksi.
4. Oppiminen tulee syvälliseksi, irrallisesta tiedosta syntyy taitoa ja ymmärrystä. Vuorovaikutus on tiivistä.
5. Opiskelija johtaa itseään, määrittelee omia tavoitteitaan aktiivisesti kurssin jälkeiselle ajalle.

Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisen paljon kurssin alussa, jotta yhteishenki syntyisi ja ettei kurssipudokkaita tulisi. Kurssirakenteessa kannattaa huomioida riittävä vaihtelu. Salmon käyttää termiä *e-tivities*, jolla hän tarkoittaa itsenäisesti verkossa omalla ajalla tehtäviä opintoja, joita kannattaa toteuttaa erityisesti ryhmätöinä.

Oma kokemukseni on, ettei kurssirakennetta kannata suunnitella yksityiskohtaisesti lukukauden alusta lukukauden loppuun, koska opiskelijoiden ohjaustarpeita ei voi tietää etukäteen. Autan silloin, kun tarvitaan ja niissä asioissa, joissa apua tarvitaan.

Ohjaajan rooli, aikataulutus ja tehtävänäntö tulee alussa ilmaista todella selkeästi. Opiskelijat ovat uudessa roolissa ja mahdollisesti tottumattomia käyttämään verkkotyökaluja. Ohjaaja joutuu aluksi olemaan teknisenä tukena ja näyttämään kädestä pitäen, miten jokin asia toimii. Ohjaajan ei kuitenkaan tarvitse olla LMS-järjestelmäasiantuntija, vaan tuntea ne sovelluksen toiminnot, joita opiskelussa tarvitaan. Ajan kuluessa opiskelijat oppivat auttamaan toisiaan ja ohjaajan rooli ympäristön hallinnoijana vähenee. Opettajan pedagoginen kokemus on tärkeintä.

Palautteen antaminen

Musiikkialan ammattiopiskelijalle taito antaa palautetta täsmällisesti ja asiassa pysyen on keskeinen – ei pelkästään verkkokurssilla toimimisessa vaan myös ammatti-identiteetin kannalta. Musiikin opettaminen perustuu näyttämiseen ja palautteen antamiselle. Musiikin oppiminen taas perustuu matkimiselle ja palautteen vastaanottamiselle.

Olen laatinut verkko-oppimisympäristöön alla olevan ohjeistuksen siitä, miten opiskelija toimii:

1. **Teen tehtävät ennalta sovitun aikataulun mukaisesti.**
2. **Osallistun chatteihin ja keskusteluihin.**
3. **Arvioin tehtävän toteutusta, en toteuttajan persoonaa.**

Arvioinnin keskeiset kysymykset puolestaan esitän seuraavalla tavalla:

Mitä arvioidaan ja mistä annetaan palautetta?

Tullaan tietoisiksi, miten tehtävien sisältö ja tavoitteet pilkotaan osa-alueiksi: **arviointi ja palautteenanto liittyy tavoitteisiin. Tavoitteita laaditaan pitkällä ja lyhyellä tähtäimellä, ja tavoitteet ovat pääasiassa henkilökohtaisia.** Kirjoita tavoitteistasi omaan oppimispäiväkirjaasi.

Kuka antaa palautetta?

- Kouluttaja antaa henkilökohtaista, luottamuksellista palautetta henkilökohtaisen palautuslaatikon kautta tai kahdenkeskisessä chatissa.
- Kaikki antavat palautetta julkisen palautuslaatikon tehtävistä.
- Kurssin vetäjä antaa henkilökohtaisen palautteen, joka haluttaessa voidaan julkistaa koko ryhmälle.
- Kurssilaiset arvioivat itseään ja kurssikollegojaan välitavoitteiden aikataulun mukaisesti.

Mitä arvioidaan?

- pedagogista osaamista (omia vahvuuksia ja heikkouksia – taitoja ja pätevyys- ja soittimen soittotekniikan opettamisen taitoa, vaihtoehtoja ja improvisointitaitoja opetustilanteissa, pedagogisen ohjelmiston laajuutta ja hallintaa jne.
- vuorovaikutusta oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa
- kommunikointia (sanaton ja sanallinen)
- psykologisia tekijöitä, mm. omien tunteiden hallintaa ja harjoitusoppilaan ikäkauden huomioimista
- yhteistyötaitoja oman ryhmän ja oppilaitoksen sekä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa
- itsearviointitaitoja, tuntuun suunnitelmien realistisuutta.

Palautetta annetaan oppimisympäristössä. Milloin?

- Eritasoisia arviointia tapahtuu koko kurssin ajan: arviointi on suhteessa yksilön henkilökohtaisiin tavoitteisiin.
- Opetusharjoitteluvideoiden ja verkkotehtävien palautusten yhteydessä annetaan palautetta.

Miten palautetta annetaan?

- verkkokeskustelussa: koko ryhmän kesken, työparien ja pienryhmien kesken, henkilökohtaisesti (kouluttaja ohjeistaa mihin seikkoihin keskitytään ja aktivoi kaikki kurssilaiset osallistumaan arviointiin)
- kirjallisesti: ydinsanoja ja muutama lause annettujen kysymysten mukaan, laajempi pohdinta tai analyysi henkilökohtaisesta oppimisprosessista "missä nyt ollaan ja mihin ollaan menossa".

Miksi palautetta annetaan ja otetaan vastaan?

- oman oppimisprosessin tueksi
- oman ammattilaisuuden ja ammatti-identiteetin tiedostamiseksi – ammattilaisen tulee osata sanallistaa omaa osaamistaan, ammattinsa taiteellisia, pedagogisia, psykologisia, sosiaalisia, terapeuttisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.

Palautteen antamisen filosofia ja syvämpi merkitys?

- Pyrimme hahmottamaan omaa osaamista ja ammattilaisuutta osana suurempaa kokonaisuutta yhteiskunnassa ja maailmassa (mikä on tämän työn/tehtävän merkitys syvällisesti ajatellen).

Kurssin kuvauksia ja arviointikriteerejä kannattaa pyrkiä laatimaan niin, että ne tukevat oppimista ja auttavat itsereflektiotaitojen kartuttamisessa. Samalla nämä määritellyt auttavat hahmottamaan, miten toteutus olisi hyvä tehdä. Verkkokurssit tuottavat tietoa opettajan lisäksi myös oppilaitokselle.

Suosittelun perehtymistä formatiivisen arvioinnin periaatteisiin, joita on määritelty mm. näin: Formativista arviointia on kaikki arviointi, jonka suunnittelun ja käytännön painopisteenä on oppilaan oppimisen edistäminen. Formativinen arviointi eroaa siten arvioinnista, jonka tarkoitus on täyttää vaatimukset tilivelvollisuudesta, laittaa opiskelijat paremmuusjärjestykseen tai osoittaa osaaminen. (Toivola 2019.)

Entä jos kurssin rakenne ei toimi?

Voin melkein luvata, että kurssin rakenne ei toimi siten kuin oli ajateltu. Kurssin rakennetta suosittelen ajattelemaan mahdollisuutena auttaa opiskelijoita erilaisissa tilanteissa tarpeen ilmaantuessa. Rakenne muotoutuu opiskeltavan aiheen ympärille sallien opiskelijakohtaisen jouston etenemisjärjestyksessä. Ohjaajan kannattaa antaa vaihtoehtoja oppimisen etenemisen määrittelyssä, luottaa ammattitaitoonsa ja kokemukseensa eteen tulevissa tilanteissa, joita ei voi ennakoida täsmällisesti.

LMS-alustoille voi kerätä materiaalipankkeja. Kun kurssi tai oppimisympäristö rakennetaan ensimmäisen kerran, työhön menee aikaa. Kun saman tyyppinen kurssi toteutetaan uudelleen, rakentaminen on helpompaa, edellisen toteutuksen voi kopioida ja ottaa käyttöön tarvittavin muutoksin. Suosittelemme kumuloituvan materiaalipankin keräämistä. Sain opiskelijapalautteessa ehdotuksen perustaa julkinen tallennuspaikka hyville käytännöille ja ohjeille esimerkiksi spesifiin ohjelmistoon tai soittotekniikoihin liittyen.

Vinkkejä verkkokurssin tekijälle

Verkkokurssin opettajan kannattaa digiloikatessaan muistaa, että ammattitaito ja kokemus ovat edelleen ne tärkeimmät resurssit. Ei tarvitse olla kaikkien asioiden erityisasiantuntija – verkkokurssillakaan. Pari vinkkiä annan:

- Käänteisen oppimisen periaatteisiin kannattaa perehtyä.
- Verkkokurssi kannattaa suunnitella toimivaksi mobiililaitteilla.

Kokoaan edellä käsiteltyihin verkkokurssin rakentamiseen liittyvät asiat neuvoiksi verkkokurssin tekijälle:

1. Rakenna kurssi, jonka aihe on sinulle tärkeä ja osuu ammattitaitosi ytimeen.
2. Aloituksen onnistuminen edellyttää ryhmäyttäviä tehtäviä. Suunnittele nämä tehtävät huumorilla.
3. Aikatauluta ja ohjeista tehtävät selkeästi, kiinnitä huomiota täsmälliseen kieliasuun väärinkäsitysten välttämiseksi.
4. Opettele käyttämään kurssin ohjaajana toimimisen kannalta tarvittavia työkaluja.
5. Perehdytä opiskelijat verkkoympäristöön tarvittaessa kädestä pitäen – mikäli mahdollista, järjestä aloitustapaaminen ryhmän kanssa henkilökohtaisesti (kaikilla on koneet mukana!).
6. Rakenna materiaalivarastoa jonkin verran etukäteen, ja täydennä sitä tarvittaessa.

7. Tue opiskelijaa ottamaan vastuu omasta oppimisesta.
8. Tue opiskelijaa pyytämään ja antamaan vertaispalautetta.
9. Rohkene pyytää kommentteja ja apua kollegan lisäksi myös opiskelijalta.

Digisti yhdessä -hankkeen vaikutukset

Digisti yhdessä -hankkeessa suomalaiset esittävän taiteen korkeakoulutusta tarjoavat oppilaitokset ryhtyivät käytännön yhteistyöhön ensimmäistä kertaa. Olemme oppineet tuntemaan toisemme sekä kollegoina että oppilaitoksina. Keskinäisen kilpailun sijaan teemme yhteistyötä.

Hankkeen tärkeä tavoite, yhteinen koulutustarjonta verkossa, on saatu liikkeelle. Opiskelija voi valita omaan oppimisprofiiliin sopivia opintoja kotioppilaitoksen ulkopuolelta. Kurssitarjonta on tullut merkittävästi monipuolisemmaksi. Yhteisopettajuus on tullut mahdolliseksi.

Tietoisuus käänteisen oppimisen, käänteisen opetuksen ja käänteisen arvioinnin mahdollisuuksista on kasvanut.

"Arvioinnilla voidaan ajatella olevan kaksi toistaan täydentävää tehtävää: oppimista edistävä ja ohjaava eli formatiivinen arviointi ja oppimisen todentamisen tehtävä eli summatiivinen arviointi (Toivola 2019)."

Kun tunnustetaan osaamista suoritustodistusten sijasta, tällöin myös työelämän monipuoliset vaatimukset tulevat huomioitua aiempaa paremmin.

Työllistyminen musiikkialalla on ollut muutoksessa jo pitkään. Nykyään työllistytään projekteihin tai määräajaksi. Musiikin jakelu on siirtynyt fyysisistä tallenteista verkkoon. Yleisö ja opiskelijat ovat saavutettavissa verkossa. Tarvitaan siis uusia verkkotaitoja, joiden hankkimista Digisti yhdessä -hanke oli omalta osaltaan tukemassa. Oman instrumentin syvällisen hallinnan rinnalle luonnolliseksi osaksi muusikon työkalupakkia ovat tulleet sosiaaliset ja geneeriset taidot sekä kyvyt käyttää verkkoa, sovelluksia ja älylaitteita – omaa työskentelyä ja työllistymistä mahdollistamaan.

Lähteet

Berners-Lee, T., Hendler, J. & Lassila, O. 2001. The semantic web. *Scientific American*, 284(5), 34–43.

Salmon, G. 2013. Notes on Higher Education 1.0 to 3.0 and Beyond. Viitattu 2.10.2019
https://www.gillysalmon.com/uploads/5/0/1/3/50133443/education_1-0_to_3-0.pdf.

Blaschke, L. M. 2012. Heutagogy and lifelong learning. Oldenburg University / University of Maryland University College. Viitattu 2.10.2019
<http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/1076>.

Price, D. 2013. OPEN. How we'll work, live and learn in future. London: Crux Publishing Ltd.

Salmon, G. 2019. May the Fourth Be with You: Creating Education 4.0. *Journal of Learning for Development*, 6(1), 95–115.

Martindale, T. & Dowdy, M. 2010. Personal learning environments. Memphis: University of Memphis. Viitattu 2.10.2019
https://www.researchgate.net/profile/Trey_Martindale/publication/228623677_Personal_Learning_Environments/links/56ce9a5c08ae4d8d649997d9/Personal-Learning-Environments.pdf.

Samans, R. 2019. Globalization 4.0 shaping a new global architecture in the age of the Fourth Industrial Revolution: A call for engagement. *World Economic Forum Report*. Viitattu 2.10.2019 http://www3.weforum.org/docs/WEF_Globalization_4.0_Call_for_Engagement.pdf.

Toivola, M. 2019. Käänteinen arviointi. Helsinki: Edita.

Toivola, M., Peura, P. & Humaloja, M. 2017. FLIPPED LEARNING Käänteinen oppiminen. Helsinki: Edita.

Samans, R. (2019). Globalization 4.0 shaping a new global architecture in the age of the Fourth Industrial Revolution: A call for engagement. *World Economic Forum Report*. Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_Globalization_4.0_Call_for_Engagement.pdf

31.10.2019

